

ЗАКОН
ЗА СЪБИРАНЕ НА ВЗЕМАНИЯ ПО ПОТРЕБИТЕЛСКИ ДОГОВОРИ

Глава първа
Общи положения

Чл. 1. Този закон урежда изискванията и общите положения в дейността по отношение на:

1. лицата, обслужващи вземания, които действат от името на кредитор или на купувач на вземания по необслужвани потребителски договори и
2. купувачите на вземания, които придобиват правата на кредитор по необслужвани потребителски договори.

Чл. 2. Този закон не се прилага за договорите с потребители, попадащи в обхвата на Директива (ЕС) 2021/2167 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2021 година относно лицата, обслужващи кредити и купувачите на кредити и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2014/17/ЕС и за нотариуси, адвокати и съдебни изпълнители, извършващи подпомагащи дейности, подобни на дейностите по обслужване на вземания.

Глава втора
Прехвърляне на вземания по потребителски договори

Чл. 3. Кредитор може да прехвърли вземането си по договор с потребител само на лице, вписано в регистъра по чл.15 от този закон.

Чл. 4. (1) За извършеното прехвърляне на вземанията първоначалният кредитор уведомява потребителя. В уведомлението кредиторът посочва размера на вземането, неговото основание, датата, на която е настъпила изискуемостта му, погасените до момента суми (главница, лихва и други), както и лицето, на което е прехвърлено вземането.

(2) В уведомлението кредиторът е длъжен да покани длъжника да изпълни доброволно задължението си в двуседмичен срок от получаването на поканата. Кредиторът посочва банковата си сметка, по която може да се плати задължението или посочва друг подходящ начин за плащане. Ако потребителят плати доброволно

задължението си в определения срок, сключеният договор за прехвърляне на вземането между кредитора и третото лице не произвежда действие спрямо потребителя.

Чл. 5. (1) Нищожно е прехвърлянето на вземане на лице, което не е вписано в регистъра по чл. 15 от този закон.

(2) Допуска се прехвърлянето на следващи кредитори само ако същите са лица, вписани в регистъра по чл. 15 от този закон.

Чл. 6. Първоначалният кредитор или купувачът на вземане, при когото се намират документите, които установяват и са във връзка с вземането, е длъжен при писмено искане от потребителя да му предаде копия от документите.

Чл. 7. (1) Когато кредиторът прехвърли вземанията си по потребителски договор, потребителят има право да направи спрямо това трето лице всички възражения, които има към първоначалния кредитор, включително възраженията за прихващане.

(2) Длъжникът има право да оспори вземането в срок от три месеца след изтичането на срока по чл. 4, ал. 2.

(3) След подаване на оспорване от потребителя, лицата по чл. 3 са длъжни да прекратят действията по извънсъдебно събиране на вземането в оспорената му част, включително в случаите, когато не приемат оспорването.

(4) Недействителна е всяка клауза от потребителския договор, която изключва или ограничава правото на потребителя по ал. 1 и 2.

Чл. 8. (1) При събиране на вземане, произтичащо от потребителски договор, което е прехвърлено на трето лице, новият кредитор е длъжен да действа добросъвестно, да третира справедливо потребителя и да зачита правото му на чест, достойнство и неприкосновеност на неговия личен живот.

(2) Новият кредитор има право да предявява извънсъдебно претенциите си единствено чрез осъществяване на телефонни повиквания или отправяне на искания в писмена и електронна форма, адресирани лично до длъжника.

(3) Забраняват се действия и практики по събиране на вземането чрез използването на тормоз, принуда, включително използването на физическа сила или на заплахата или на обида - чрез думи или действия или нарушаващи добрите нрави включително:

1. осъществяване на телефонни повиквания в периода от 20:00 до 7:00 часа, както и в почивни и празнични дни;

2. осъществяване на повторни телефонни обаждания в интервал по-кратък от 2 работни дни;

3. осъществяване на дейност за информиране семейството или на работодателя на длъжника, свързана със събиране на вземанията или с платежоспособността на длъжника, както и за събиране на такава информация от тях;

4. осъществяване на контакт във връзка или по повод на вземането с лица,

на които то не е прехвърлено;

5. осъществяване на действия по събирането на работното място на длъжника;

6. поставянето на уведомления и информация за дълга под всякаква форма на обществени места, както и на места от личната правна сфера на длъжника, от които може да се получи обществено достъпна информация;

7. осъществяване на други подобни действия и практики.

(4) Органите на Министерството на вътрешните работи оказват съдействие на Комисията за защита на потребителите при необходимост от установяване на фактите по ал. 3.

Чл. 9. Новият кредитор води и поддържа регистър на цялата кореспонденция с длъжника и записи на проведените телефонни разговори за период от най-малко 5 години, считано от сключване на договора за прехвърляне на вземанията.

Чл. 10. (1) Новият кредитор няма право да иска от потребителя каквото и да е плащане, различно от дължимото според договора на потребителя с първоначалния кредитор.

(2) Новият кредитор има право само на лихва за времето на забавата за изпълнение на прехвърлените вземания. Обезщетението за забава не може да надвишава законната лихва.

Чл. 11. (1) Лицата по чл. 3 са длъжни да разполагат с подходящи и специални вътрешни процедури, които гарантират завеждането и разглеждането на жалбите на потребителите.

(2) Процедурите се публикуват на интернет страницата на дружеството, която съдържа формуляр за електронно подаване на оспорване на задължението.

(3) Лицата, вписани в регистъра по чл. 15 от този закон, са длъжни да предоставят информация на длъжниците, в т. ч. и на електронната си страница, за избрания от тях орган за алтернативно решаване на спорове, в чиито обхват на дейност попадат и който е включен в списъка по чл. 181п от Закона за защита на потребителите.

Глава трета

Управление и обслужване на вземания

Чл. 12. (1) Управлението и обслужването на вземания се извършва от лице, вписано в регистъра по чл. 15 от този закон.

(2) Договорът по ал. 1 включва:

1. подробно описание на дейностите по управление и обслужване на вземанията, които се извършват от лицето, управляващо и обслужващо вземанията;

2. размера на възнаграждение на лицето, управляващо и обслужващо вземанията, или начина, по който то се изчислява;

3. до каква степен лицето, управляващо и обслужващо вземанията, може да представлява кредитора в отношенията му с длъжника;

4. ангажимент на страните да спазват законодателството на Република България, приложимо по отношение на събиране на вземания, включително по отношение на защитата на потребителите.

Чл. 13. (1) Лицето, управляващо и обслужващо вземания, води и поддържа регистър на следната документация за период от най-малко пет години, считано от датата на прекратяване на посочения в чл. 12 договор:

1. относимата кореспонденция с кредитора по вземането и с потребителя;
2. относимите указания, получени от кредитора по вземането във връзка с правата на кредитор по всеки необслужван потребителски договор, който то управлява и прилага от името на кредитора по вземането;
3. договора за управление и обслужване на вземания.

(2) Лицето, управляващо и обслужващо вземания, е задължено да предостави на контролните органи при поискване посочената в ал. 1 документация.

Чл. 14. (1) Правилата на чл. 6, чл. 8, чл. 10 и чл. 11 намират съответно приложение към управлението и обслужването на вземания.

(2) Правилата на чл. 8 намират съответно приложение и при събирането на вземания, когато тези действия се предприемат от първоначалните кредитори.

Глава четвърта

Регистър на лицата, осъществяващи събиране на вземания по потребителски договори

Чл. 15. (1) Придобиване, както и управление и обслужване на вземания се извършва само от дружества за събиране на вземания - юридически лица, вписани в единния публичен регистър по тази глава.

(2) Регистърът по ал. 1 се води и поддържа от Министерството на икономиката и индустрията по образец, утвърден от министъра на икономиката и индустрията. Регистърът е публичен, поддържа се в електронен вид и се публикува на интернет страницата на министерството.

(3) За вписване в регистъра по ал. 1 дружествата трябва да имат седалище и адрес на управление в Република България или друга държава членка на Европейския съюз; да са вписани в търговския регистър или аналогичен регистър и в предмета им на дейност да е вписано предоставяне на услуги по управление и обслужване или придобиване на вземания; да имат минимален внесен паричен капитал не по-малко от 500 000 лв.

(4) Дружествата, осъществяващи управление и обслужване на вземания трябва да имат и сключена застраховка „Професионална отговорност“.

(5) За вписване в регистъра дружествата за събиране на вземания представят доказателства, че наетите от тях физически лица за осъществяване на дейността, както и лицата, които участват в управителните и контролните им органи не са осъждани за престъпления от общ характер и не са обект на наказателно преследване за престъпления против собствеността, престъпления против паричната и кредитната система и за престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система съгласно Наказателния кодекс и срещу тях няма образувани изпълнителни производства за събиране на публични вземания в големи размери.

(6) Регистърът по ал. 1 се води от длъжностни лица, определени със заповед на министъра на икономиката и индустрията.

(7) При вписване в регистъра на лицата, които осъществяват дейност по предоставяне на услуги за управление и събиране на вземания, министърът на икономиката и индустрията или оправомощено от него длъжностно лице издава удостоверение по установен образец.

(8) Не се извършва вписване в регистъра по ал. 1, а извършеното вписване се заличава служебно в срок до 7 дни от настъпване на някое от следните обстоятелства:

1. когато някой от представените документи, изисквани за вписването в регистъра, е признат за недействителен;
2. когато някое от физическите лица, участващи в управителните и контролните им органи или наето лице е осъдено с влязла в сила присъда или е обект на наказателно преследване за престъпления по ал. 5 или срещу него е образувано изпълнително производство за събиране на публични вземания в големи размери;
3. по молба на представляващия регистрираното лице;
4. при обявяване в ликвидация, в несъстоятелност, при заличаване на юридическото лице;
5. при грубо или системно нарушение на Етичния кодекс за професионална етика и поведение;
6. при системно нарушение на този закон.

(9) При промяна на вписаните обстоятелства представляващият дружеството или упълномощено от него лице подава заявление за промяна в обстоятелствата, вписани в единния публичен регистър по тази глава, в 7-дневен срок от настъпването им.

(10) Служебното заличаване се извършва от длъжностното лице по ал. 6, което го отбелязва в регистъра по ал. 1.

(11) Министерският съвет приема наредба в двумесечен срок след обнародването на закона, с която определя условията и реда за вписване в регистъра по ал. 1, условията за сключване на застраховка „Професионална отговорност“ по ал. 4, както и изискванията към дейността на дружествата за събиране на вземания.

(12) За вписването в регистъра по ал.1 се събират такси по тарифа, одобрена от Министерския съвет.

Чл. 16. (1) Дружествата по чл. 15 не могат да събират вземания по смисъла на чл. 162 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и по необслужвани договори с потребители, попадащи в обхвата на Директива (ЕС) 2021/2167 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2021 година относно лицата, обслужващи кредити и купувачите на кредити и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2014/17/ЕС.

(2) Дружествата за събиране на вземания по този раздел могат да членуват в професионални организации на лицата, предоставящи такива услуги и да приемат Етичен кодекс за професионална етика и поведение.

Глава пета

Контрол

Чл. 17. (1) Контролът по този закон се осъществява от Комисията за защита на потребителите към министъра на икономиката и индустрията.

(2) За осъществяване на контрола по изпълнението на закона председателят на Комисията за защита на потребителите оправомощава със заповед длъжностни лица от администрацията ѝ.

(3) При получаване на данни и доказателства за извършване на нарушения на този закон, сдруженията на потребителите информират писмено контролния орган в седемдневен срок, като му предоставят всички налични материали.

Чл. 18. (1) При изпълнение на служебните си задължения длъжностните лица по чл. 17, ал. 2 имат право:

1. на свободен достъп в проверяваните обекти;
2. да извършват проверки на място, включително правото да влизат във всички помещения и площи, които дружеството – обект на проверка, използва за цели, свързани със своята търговска или стопанска дейност, занаят или професия;
3. на достъп до всички документи, данни или информация, свързани пряко или косвено с нарушение на този закон, в каквато и да е форма или формат, независимо от средството за съхранение или мястото, на което се съхраняват;
4. да изискват необходимите документи във връзка с осъществявания от тях контрол;

5. да разпоредят на всяко лице да предостави сведения за нарушения на този закон, които са му известни;

6. да привличат външни експерти, когато проверката е особено сложна и изисква специални знания;

7. да съставят актове за установяване на нарушения.

(2) Председателят на Комисията за защита на потребителите има право:

1. да разпорежи писмено на нарушителя да преустанови нарушението на този закон;

2. да изиска от нарушителя да декларира, че ще преустанови нарушението и ако е необходимо, да го задължи да направи декларацията обществено достояние;

3. да разпорежи прекратяване или забрана на всяко нарушение на този закон и ако е необходимо, да направи разпореждането за прекратяване или забрана на нарушението обществено достояние.

Чл. 19. Длъжностните лица по чл. 17, ал. 2 са длъжни:

1. да установяват точно фактите при извършвания от тях контрол;

2. да дават заключения по възраженията във връзка с установените нарушения;

3. да опазват служебната, производствената и търговската тайна и да не разгласяват данни от проверките преди тяхното приключване, както и да не използват информацията от проверката извън предназначението ѝ;

4. да уведомят съответния компетентен орган за контрол в случаите, когато смятат, че е налице нарушение на друг нормативен акт.

Чл. 20. (1) При констатирани нарушения на изискванията на закона длъжностни лица, оправомощени от председателя на Комисията за защита на потребителите, съставят актове за установяване на извършено нарушение по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

(2) За налагане на административни наказания председателят на Комисията за защита на потребителите или упълномощени от него длъжностни лица издават наказателни постановления по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

(4) Актове за установяване на административни нарушения и наказателни постановления по смисъла на Закона за административните нарушения и наказания може да се връчват на всяко физическо лице, което се намира в проверявания обект

и което е в граждански или трудови правоотношения с лицето, срещу което са издадени.

Чл. 21. Глобите и санкциите, събрани по този закон, се административат по бюджета на Министерството на икономиката и индустрията.

Чл. 22. При прилагане на разпоредбите на този закон длъжностните лица по чл. 17, ал. 2 спазват изискванията за защита на личните данни.

Глава шеста

Административнонаказателни разпоредби

Чл. 23. За нарушение на разпоредбите на този закон на виновните лица се налага глоба, а на едноличните търговци и юридическите лица - имуществена санкция, в размер от 10000 до 50000 лв.

Чл. 24. За възпрепятстване на длъжностни лица на Комисията за защита на потребителите, неосказване на необходимото им съдействие и сътрудничество при осъществяване на техните правомощия по този закон на виновните лица се налага глоба, а на едноличните търговци и юридическите лица – имуществена санкция в размер от 3000 до 10000 лв.

Чл. 25. (1) В случаите на системно нарушаване на разпоредбите на този закон контролният орган уведомява органа, вписал дружеството в регистъра по чл. 15 от този закон, за извършените нарушения, санкционирани с влезли в сила наказателни постановления и предлага заличаване от регистъра.

(2) Органът по чл. 15, ал. 2 от този закон се произнася по предложението с мотивирано решение, за резултатите от което уведомява незабавно контролният орган по ал. 1, а в случай че заличава дружеството от регистъра по чл. 15, посочва и датата и основанието за заличаването му.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „лице, обслужващо вземания“ означава юридическо лице, което в рамките на своята дейност управлява и изпълнява правата и задълженията, свързани с правата на кредитор по необслужван договор с потребител от името на кредитора или купувача на вземане и извършва най-малко една или повече дейности по обслужване на вземания;

2. „купувач на вземания“ означава всяко юридическо лице, в рамките на своята търговска, стопанска или професионална дейност купува права на кредитор по

необслужван договор с потребител;

3. „потребител“ означава всяко физическо лице, което придобива стоки или ползва услуги, които не са предназначени за извършване на търговска или професионална дейност, и всяко физическо лице, което като страна по договор по този закон действа извън рамките на своята търговска или професионална дейност.

4. "системно нарушение" означава извършване на три или повече административни нарушения на този закон в двугодишен срок.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Законът влиза в сила в тридневен срок от обнародването му в Държавен вестник, с изключение на чл. 3, чл. 5, чл. 11, чл. 12, които влизат в сила в шестмесечен срок от обнародването му.

Законът е приет от 47-то Народно събрание на 20.... г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

.....

Председател на

Народното събрание